

Aan de Tweede Kamer

t.a.v. de vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
met afschrift aan de vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl, cie.vws@tweedekamer.nl

Datum	Bijlage(n)
9 maart 2022	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink (Valente)	06 21 70 35 81
Joeri Veen (deNLggz)	06 39 83 74 95
Onderwerp	Ons kenmerk
Commissiedebat Armoedebeleid 17 maart 2022	VA22-018

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 17 maart spreekt u met minister Schouten over het armoede en schuldenbeleid. Wij willen uw aandacht vragen voor beleid dat dat zeer nadelig uitvalt voor kwetsbare groepen in de ggz en opvang. Dit raakt zaken als het sociale incassobeleid door de Belastingdienst, de wanbetalersregeling voor de zorgpremie, de toegang tot schuldsanering, de noodzaak om armoederegelingen simpeler te maken, regelingen die werken ontmoedigen en het kiezen voor een structurele aanpak van armoede.

Sociale incasso structureel maken

Sociale incasso is één van de doelstellingen van deze regering. In dat kader heeft de Belastingdienst aangekondigd tijdelijk af te zien van zijn preferente positie als schuldeiser (voor de periode augustus 2022-september 2023). Door als overheid afstand te nemen van de preferente positie kunnen schuldsaneringstrajecten sneller opgestart en opgelost worden. Bovendien kan de overheid het goede voorbeeld geven bij sociale incasso door direct alle invordering- en incassokosten te stoppen na aanmelding bij de schuldhulpverlening. *Kan de minister een kosten/baten onderzoek laten doen naar de effecten van deze maatregel om te bezien of voortzetten van de maatregel wenselijk is?*

Wanbetalersregeling afschaffen

Veel mensen in de langdurige ggz en in de maatschappelijke- en vrouwenopvang hebben te maken met problematische schulden, waaronder voor de zorgpremie. Mensen met een zorgpremieschuld krijgen te maken met de wanbetalersregeling. Door middel van 'bronheffing' wordt de premieschuld geïnd. Bronheffing betekent dat het CAK maandelijks een verhoogde premie inhoudt op salaris, pensioen of uitkering van een verzekerde. De wanbetalers-regeling gaat ervan uit dat mensen de zorgverzekering niet willen betalen en dat er meer druk op de schuldenaar moet worden gezet door een maandelijkse boete (bestuurlijke heffing). Uit onderzoek is bekend dat vrijwel alle schuldenaren wel willen betalen, maar dat niet kunnen. Het niet kunnen betalen van de premie achterstand en de

extra boete leidt tot toename van psychische problemen en stress. *Wilt u de minister vragen om met minister Kuipers (VWS) te gaan overleggen over het aanpassen van de wanbetalersregeling in de Zvw door de bestuurlijke heffing af te schaffen?*

Meer saneren en goed voorbeeld uitbreiden

Cliënten van maatschappelijke en vrouwenopvang worden regelmatig afgewezen bij de schuldhulpverlening vanwege een onstabiele woonplek, omdat er een kans is dat de cliënt zich na de opvang in een andere gemeente zal gaan vestigen. Dit probleem is op te lossen door het verkorten van de sanering door het verstrekken van saneringskredieten, omdat dan in de nieuwe gemeente het MSNP traject niet overnieuw gedaan hoeft te worden. De gemeente Utrecht is een proef begonnen met 'Corona-saneren', waarbij de saneringstrajecten verkort zijn van drie jaar naar twee jaar. *Kan het kabinet deze mogelijkheid ook aan andere gemeenten bieden door bijvoorbeeld het Waarborgfonds uit te breiden?*

Versimpel de armoederegelingen

Onze leden nemen waar dat het cliënten niet lukt om op de hoogte te raken van alle armoederegelingen die voor hen en hun gezin bestemd zijn. Het beleid voor bijzondere bijstand (voor medische kosten bijvoorbeeld) verschilt per gemeente. Voor kinderen zijn er aparte regelingen en fondsen voor een verjaardagscadeau, een fiets of laptop als ze naar de middelbare school gaan, nieuwe schoenen, lidmaatschap van een sportvereniging, zwemles of schoolboeken. Steeds meer (professionele) hulp van bijvoorbeeld maatschappelijk werk, is nodig om de toegang tot een regeling of fonds te vinden. *Wilt u de minister vragen de armoederegelingen drastisch te vereenvoudigen en gemeenten te vragen om burgers in de bijstand zoveel mogelijk generiek te voorzien van noodzakelijke hulp bij armoede?*

Regelingen waardoor werken wordt ontmoedigd

Wanneer cliënten op of rond minimuminkomen leven, zitten er veel haken en ogen aan werkhervatting. Met name gedeeltelijke werkhervatting, of wisselende inkomsten zorgen voor veel onduidelijkheid, administratieve handelingen, (ongunstige) verrekeningen, naheffingen en spanning. Het aangaan van een onzeker en flexibel arbeidscontract waardoor uitkeringen definitief kunnen stoppen is een reden om dan maar niet te gaan werken.

We verwijzen hier ook naar de brief 'Herstel bestaanszekerheid' van Divosa en de VNG aan uw commissie d.d. 1 nov 2021, waarin nader wordt ingegaan op de ingewikkelde toeslagen die mensen belemmeren om de stap naar een betaalde baan te zetten en waarin wordt gerefereerd aan het SER-rapport 'werkende armen'.

Alleen structurele aanpak lost armoede op

De schuldenaanpak is vooral gericht op het oplossen van problemen nadat zij zijn ontstaan, maar dagelijks ontstaan nieuwe schulden waarvan de oorzaak maar zeer gedeeltelijk bij de lener ligt. Ook bedrijven stellen zich inhumain op en lenen onverantwoordelijk veel geld aan mensen met een laag inkomen. Zet daarom in op het voorkomen van schulden door bedrijven die consumenten geld lenen die het niet hebben, hier medeverantwoordelijk voor te houden.

Daarnaast zou de schuldenaanpak een triageaanpak moeten krijgen waarbij per situatie wordt gezien in hoeverre er sprake is van een verwijtbare situatie en alle schulden worden betaald in plaats van een veelvoud uit te geven aan schuldhulpverlening.

Het kabinet is vanuit de Brede Schuldenaanpak voorstander van intensivering van de schuldenaanpak. Met het oog op de stijging van het aantal mensen met problematische schulden is dat zeker nodig. Gemeenten kunnen dit alleen goed aanpakken indien zij structurele middelen van

het Rijk krijgen om mensen in armoede en schulden snel en effectief te kunnen helpen. We pleiten dan ook voor versterking van het sociaal domein door gemeenten van voldoende middelen te voorzien voor de uitvoering van deze taak.

We onderschrijven tot slot de oproep van Divosa en de VNG om te bezien hoe wetten meer in elkaar kunnen worden gevlochten omdat de mens één geheel is, met soms meerdere problemen of ondersteuningsvragen. Gemeenten hebben ruimte nodig om problematiek vanuit de wortel en de mens aan te pakken. Niet vanuit de wetgeving. Daarmee werkt u mee aan verkokering binnen gemeenten en weggegooid geld. Domein-overstijgend samenwerken en ontschotte budgetten (Wmo, Zvw, Wlz, Participatiewet, bijzondere bijstand, Wajong, schulden e.d.) lossen dit op, zo blijkt bijvoorbeeld uit een samenwerking als in De Ruwaard¹ in Oss.

Mocht u vragen hebben of nadere informatie willen, neemt u dan gerust contact op met de in het briefhoofd genoemde contactpersonen.

Met vriendelijke groet,

E.E. Wiegman - v. Meppelen Scheppink

mevrouw drs. Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink
Directeur vereniging Valente

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
Directeur de Nederlandse ggz

¹ <https://www.denederlandseggz.nl/nieuws/2022/webinar-in-de-ruwaard>